

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Shakespeare: Lear király.
Bemutató előadás a Dóm
térén, este 8 órakor.

6. Nemzetközi Szakszer-
vezeti Néptáncfesztivál. A
harmadik folklor bemutató
az újszegedi szabadtéri szin-
padon, este háromnegyed
8-kor.

Kátai Mihály festőmű-
vész kiállításának megnyi-
lója a Közművelődési Pa-
loia kupolájában, délután
5 órakor.

A 14. Pedagógiai Nyári
Egyetem előadásai a Biológiai
Kutatóközpontban,
délelőtt 9 órától.

A természettudományok
Szegeden. Kiállítás a So-
mogyi könyvtárban, augusztus
4-ig.

Csanádi György író-
művész kiállítása a Gulácsy
Lajos Teremben, augusztus
4-ig.

Eifert János fotókiállítá-
sa a Bartók Béla művelő-
dési központban, július
28-ig.

Skorutyák János képfestő
és Szekeres István falfaragó
alkotásai a Juhász Gyula
művelődési központban, jú-
lius 27-ig.

„Szeged világa”. A IV.
Országos Kisgrafikai pályá-
zati kiállítás a Bartók Béla
művelődési központban, jú-
lius 28-ig.

Rékassy Csaba rézmetsze-
tei a November 7. művelő-
dési központban, július
29-ig.

A Móra Ferenc Múzeum
állandó kiállításai.

XXI. Nemzetközi maratóni
verseny. Rajt (délután 5
órákor) és cél: Széchenyi
tér.

Kezdődnek a játékok!

E város nevéhez, mint kor-
mos pulira a bogács, ragad-
nak a jelzők. Szeged a nap-
fény városa — hirdetik a
vendégcsalogató prospektu-
sok, s a meteorológusok évek
óta bebizonyítják, hogy Ofé-
nyessége más városok fölé
helyezte főhadiszállását. A
máglyák körül táncoló bo-
szorkányok periratokból föl-
fölszárnyalt legendái is visz-
szaköltöztek a levéltári akták
sárguló kötegei közé; a „Szó-
ke Tisza” oly sokat megéne-
kelt hullámai gyarak és üze-
mek szemetét gyűjtik, a pap-
rika hazai elsőségéért ver-
sengzők párbaja sem dőlt
még el, halászléknak is
akad párja a Balatontól Ba-
ján át a Hortobágyig, a hí-
res himzett papucskokat is
másutt készítik.

Gombamódra szaporodtak
országszerte a szabadtéri
színházak. A gyulai vár tég-
lafalai között súlyos törté-
nelmi pillanatok idéződnek,
Szentendre ékszer-főterén
kacagató komédiák élvez-
nek meg, görög sorstra-
gédiák végzetes indulatai
csapnak össze a fertőrákosi
barlang hatalmas kőoszlopai
között, évszázados iskoladrá-
mákról verik a port az egri
vár udvarán, aztán a Kör-
színház, a Margitsziget és
söröhatnánk... A ma este
föhangzó szignál, a Szeged
híres város, Tápéval hatá-
ros...” kezdetű strófát alig-
ha érti az újszülött, mióta a
határosságból házasság lett.
Mi mégis hisszük, újra hisz-
szük minden évben, hogy a
szegedi nyár varázsa a leg-
teljesebb. Hogy nyáron való-
lában „Szegedre költözik a
kultúra”, hogy itt „állandó
ügyeletet tartanak a mú-
zsák”. Bizakodásunkat nem-
csak az egyre épülő-szépülő
város élteti, nemcsak az em-
lékezetes hagyományok ó-
ízéi, a méretek monumenta-
litása, sokkalta inkább az a
tény, hogy a Szegedi Ünnepi
Hetek kéthónapos esemé-
nyorozata bő kézzel és nyílt
szívvel kínálja megannyi ta-
nító, embergazdagító, szóra-
koltató programját. Közöt-
tük is elősorban a 19. Sze-
gedi Szabadtéri Játékok pro-
dukcióit, ennek a csillagku-
polás arénának népszínház-
küldetésű előadásait.

Új frizurát kapnak a par-
kok, virágokertek, patyolat-
tisza ruhát ölt sok épület,
újrifestett útjelzők pávas-
kodnak, szökőkutak hűs per-
mete száll. S a képeslapokon
túli városképbe belejátszik a
Széchenyi tér óriás platán-
jai alatt zsiabogó sokadalom,
az újszegedi Füvészkert nö-
vényritkaságok-örizte békés
csendje, az alsóvárosi temp-
lom csodás támpillérsora.
Meg a napsugárdíszes pa-
rasztházépítkezés hírmondói,
a 30 ezres város terebélye-

sedett Tarján gyerekeinek
százaival, ezreivel, a algyói
olajmező csillogó csölabirin-
tusai, a gáztartályok asszo-
nyos formái, az éjszakában
messzevilágító fáklyák, a vá-
rosos külső gyűrűjének gyár-
sziluettje, a Tisza-parti szür-
küllet neszező szerelmesei, az
épülő új part lépcsősorára
álmódott lányok kacér cso-
portja, a Dóm kettős felkiál-
tójele, a Belváros új üveg-
épületeiben szépítő város,
kalapját lengető Kossuth
apánk szobra, s az újak, a
mostanra elkészült büszkesé-
gek... a Tisza-parti Hungá-
ria Szálló, az újjávarázsolt
Hágyi Étterem, az új utak
szürke szalagjai, s a strand,
melyet nem rabolt el nyáron
a kiáradt folyó.

A várakozás izgalomból
részét kérnek a szegediek, az
itt lakók. Tarka portékák
között ücsörgő papucskosok
és bazárosok, hófehér, kemé-
nyített kőtenyben tökmag-
arúsok, jelvényes jegyszé-
dők, miniszoknyás presszós
lányok, utcai fagyaltosok,
cikázó taxisek, fúrge ujjú
fedérszok, virtuóz pincérek,
nógerbarna fürdőmesterek,
izzadó buszvezetők. Azok,
akik most főpróbákon meg-
töltik a nézőteret, akik két
napja Bessenyei Ferenc
hangjaért izgulnak, akik na-
ponta kémelek az eget, s
akik mindig megérzik, mi-
kor van rájuk szükség kint,
a nézőtér széksoraiban. Azon
a nézőtérén, ahová egymás
mellett igyekszik a tegnapi
divat szerint készült ruha-
költemény és a népviselet
sok szoknyája, ahol fapapucs
szinkopáira fényesre subic-
kolt keményszárú csizma vá-
laszol, ahol bukósissak fele-
sel fejkendővel, katonasapka
friss frizurával, ahol farmer-
nadrágok kérdőjelei váltanak
felkiáltójellé egy szokatlanul
mély dekoltázs feltűntével,
de ahol egy varázsütésre,
egyetlen közös élmény ré-
szesévé válik ötezer ember.
Ezt az élményt kínálja az
idén Shakespeare egyik leg-
nagyobb remeke, a Lear kirá-
ly, Verdi halhatatlan mű-
ve, az Aida, a néptáncfesztí-
vál csoportjainak szüreti for-
gataga, Strauss Cigánybáró-
jának dallamai és a Grúz
Népi Együttes varázslatos
élményt ígérő bemutatója.

Ha arra keressük a vá-
laszt, mivel is több a szege-
di nyár programja a többi
város eseményeinél, három
jellemző tény kínálkozik a
sorba. A szegedi nyári fesztí-
vál szervezői jó néhány év-
vel ezelőtt felismerték, hogy
a szabadtéri játékok színhá-
zi előadásai újabb művészi
programok megrendezését
inspirálják; úgy sikerült ösz-
szeállítani az ünnepi hetek

eseményeit, hogy a rendez-
vények kiegészítik, gazdagít-
ják, elmélyítik egymás hatá-
sait; a szervezők merték vál-
lalnai a monumentalitást, a
tömegek fogadását, a nép-
színházat, a közművelődési
missziót. A szabadtéri elő-
adások tovább fokozzák, fo-
lyamatossá teszik és új szí-
nekkel gazdagítják két kő-
színházi évad között a szin-
pad örökletes varázsát, élmé-
nyei tovább folytatódnak a
kiállítóterekben. A néptá-
ncfesztivál csoportjai felké-
rednek a Dóm előtti ha-
talmos színpadra, az ifjúsági
karnevál színes forgataga
egygyé ötvöz muzsikát és szin-
házat, látványt és politiku-
mot, a közművelődés szakem-
berei azokról a dolgainkról
cserélnek eszmét, melyeknek
megvalósításán ez a gazdag
program is fázadozik, a Dóm
organahangversenyének fen-
sleges élményére szinte fele-
selnek a beat-koncertek, az
esti előadások közönsége dél-
előtti sportversenyek szurko-
lótáborává toborzódik.

Néhány hete városzerte
ünnepi zászlók lengenek. A
program néhány eseménye
már lezajlott. Az igazi ün-
nep mégis ma kezdődik. Est-
te nyolckor, az órajáték után,
felhangzik a szabadtéri játé-
kok szignálja, hogy átadja a
színpadot a színháznak...

Tandi Lajos

Intimitás és monumentalitás

A Lear király rendezője: Vámos László

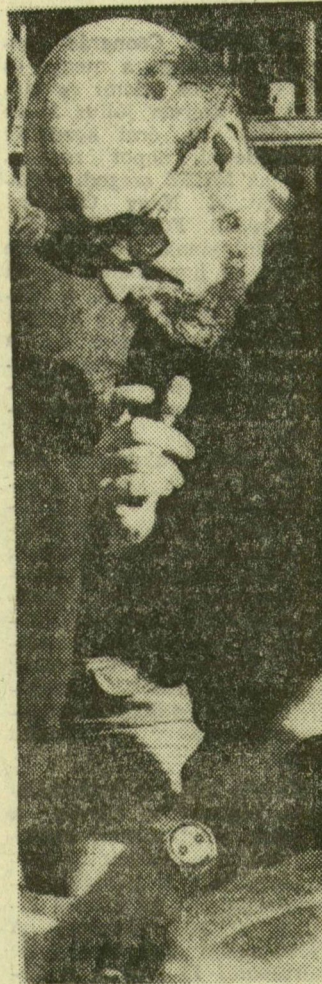
Akkor most fölcsatolom a
taxamétert, a premierig nincs
megállás — sóhajtott bölcs
helyismerettel Vámos László,
még az első színpadi pró-
ba kezdetén. Ha valaki, ő
igazán tudja, minő kilométe-
reket kell bejárnia a szegedi
dómszínház rendezőjének,
mire az álom valósággá vá-
lik, s a tervekett immár visz-
szavonhatatlanná avatja az
előadás. A Játékok egyik leg-
hűségesebb, legszorgalma-
sabb „távgyaloglója” emléke-
zetes produkciók mérföldkö-
veit hagyta maga után. Há-
rom nyáron kétféle koncepció-
ban Madách Tragédiáját,
Sartre átdolgozásában a Tró-
jai nőket, kétszer is Erkel
Bánkját, bőséges Shakespeare
repertoárjából pedig a Ham-
letet, a Rómeó és Júliát —
ezt a sort folytatja most a
Lear királlyal. Ami először
elevenedik meg a szegedi
szabadtérin.

Régóta készülök vele,
jó tizenhét esztendeje. Ak-
kor a Madách Színházban
terveztek, ám szereposztási
nehézségek miatt elmaradt a
bemutató. 1982-ben rádióra
rendeztem Bessenyeivel, Kál-
laival, Gábor Miklóssal, akik
eljöttek most Szegedre is.
Később Brookék budapesti
vendégszereplése hagyott
bennem mély benyomásokat,
s végre Szeged olyan külön-
leges lehetőségekkel ajándé-
kozott meg, hogy az ország
legkiválóbb művészeivel, igazi
válogatott csapattal vihet-
jük színre, esténként hatezer
nézőnek.

Valami hús patsort kere-
sünk a világitótorony árnyé-
kában. Délután fél ötkor a
lelátó még üres, lopva meg-
lesem a rendező arcát, tekint-
ete az olimpiakonok verseny
előtti egészséges rajtlával
ítatja föl a színhelyet. A „tet-
tek mezejéről” Székely László
szcenikus érkezik rövid
konziliumra a diszlettömbök
mértani-mechanikai elhelye-
zésének mikéntjéről. Aztán
jöhét a dialóg.

Ennyi év után mit je-
lent személy szerint Vámos
Lászlónak a szegedi szabad-
téri?

Egész munkásságomban
erős hajlamot éreztem az
ügyvezetett népszínházra.
Ahol legelsőbb funkciójához
tér meg a színház, vissza a
népünnepélyekhez, vallásos,
kultikus szertartásokhoz.
Amikor először jöttem Sze-
gedre, úgy találtam, itt va-

lósítható meg az a színház-
típus, mely a különböző ka-
rakterű, hajlandóságú, szelle-
mi igényű emberek közös
tápláléka, fennkölt szórako-
zása. Várakozásaimnak nagy-
jából meg is felelnek a sza-
badtéri játékok, jóllehet en-
nyi idő után bizonyosnak lát-
szik, a repertoár frissítésre,
bővítésre szorul.

Valahol úgy nyilatko-
zott, a Lear polifónikus re-
mekmű. „Aki csupán egyet-
len szót ragadja ki, és
erre akarja építeni az elő-
adást, úgy jár, mintha egy
Rembrandt arcképből, az ab-
rázolt fejből, csak a fülcim-
pát nagyítaná ki...” Ami ál-
talanban véve nagyon logikus.
A különleges méretű és kör-
nyezeti szegedi viszonyok
között mégis megkérdem,
szükségét éri-e valamiféle
praktikus leegyszerűsítésnek,
valamely gondolatosság vagy
saját mondanivaló hangsúly-
ozásának?

Nem hiszem, hogy más

mondanivalóm lenne Szege-
den, mint máshol. Ugyanazt
a darabot csak egyféleké-
pen tudom értelmezni. Vi-
szont kétségtelen, a nagy tér
a Lear király kozmikus jel-
legét, biblikus lélegzetvéte-
lét emeli ki. Egyébiránt
Shakespeare-en kívül nincs
személyes mondanivalóm.
Csupán jól megértetni őt, ez
az én ars poeticám. Művészi
„ámokfutás” bármiféle tet-
szetős ismérvet konstruálni a
rendezéshez, kitalálni mond-
juk az abécét visszafelé. A
Lear királyban tengernyi
részletből kifényképezhető
valami egész, például Lear-
nek Cordelia iránti fanatikus
szeretéből vagy a Bolond
és Cordelia lelki azonosságá-
ból — valamennyi gondol-
atilag és értelmezés szerint
szuverén módon meghosszab-
bítható. Vagyis elrendezhető
ilyen vágányokra az előadás,
de bizonyára csak oly áron,
hogy a részletekben elvész
az egész. Ha összességében
a véleményemre kíváncsi, ne-
kem a Lear király azt mond-
ja, hogy kitaszítottságukban,
nyomorukban az emberek
végigélnek az egész emberiség
történetét, szenvedéseit, s
visszamenően értik meg az
életnek számukra addig föl-
látatlan összefüggéseit.

Korábbi dómszínházi
rendezéseiből milyen lényeges
tapasztalatokat hozott visz-
sza?

A Tragédia első ren-
dezésénél a tér minden lehe-
tőségét, „csábítását” figye-
lembe vettem. Széles vá-
szonra fordítottam le Madách
vizióit, melyeket láthatóvá
akartam tenni. Egyebek kö-
zött ekkor tanultam meg,
hogy a főszereplők hangját
el kell választani a tömegé-
től. A későbbiek során sokat
egyszerűsítettem a kifejezési
eszközöket. Szegeden való-
jában mindig is az a lehe-
tőség igazított legjobban,
hogy választható le a színjá-
tékról a dóm jelenléte, s a
magam legfontosabb ered-
ményeként tudom elkönyvel-
ni, ha ezt minél kevesebb
ügynevezett dekoratív elem-
mel érhettem el. Döntő él-
ményem volt az 1967-es
Hamlet. Bebizonyította —
ami a Learben is hasonló bi-
zonyításra vár —, hogy az
ügynevezett kamarajáték sem
összeférhetetlen a dómmal,
az előadás lehet intim és
monumentális egyszerre.

A fentiek után végül is
melyik szegedi szabadtéri
rendezését éri önmagához
legközelebbinek?

Hosszabb szünetet tart,
gondolatban visszapörgeti az
emlékeket; láthatóan nehéz
a választás.

Talán az 1969-es, újra-
értelmezett Tragédiában si-
került szívem szerint megte-
remteni a gondolat és lát-
vány egységét.

Vámos László a Lear be-
mutatójának másnapja a Ba-
latonnál éri: itt engedélyezett
magának tíz napi nyári pi-
henőt. Szegedre Fertőrákos-
ról érkezett, ahol Aidát és
Trubadurt rendezett, s ha-
mosan a szombathelyi Ise-
mürosan irányítja a Parasz-
becsület és a Bajazzók elő-
készületeit.

Nikolényi István

Tari Jánosra emlékeztek

A Szegedi Szabadtéri Já-
tékok újraindulásának tizen-
kilencedik évében — az ed-
digi szabadtéri szezonok ha-
gyományai szerint — az idén
is megkoszorúzták Tari Já-
nosnak, a Játékok 1970-ben
elhunyt, egykori igazgatójá-
nak síremlékét. A belvárosi
temetőben tegnap, pénteken
délelőtt helyezték el a fesztí-
vál-igazgatóság dolgozóai az
emlékezés és a kegyelet vi-
rágait.

Turnén a néptáncosok

Somogyi Károlyné felvétele

Szegedi lányok trnovói fiúkkal táncoltak a csongrádi
bemutáson

Csütörtökön este Csongrá-
don, a szabadtéri színpadon
lépett fel a belga, a bolgár,
az NDK-beli és az EDOSZ
együttes. A nagyszerű pro-
gram érdekessége volt a trno-
vói és a szegedi táncosok kö-
zös műsora. A fesztiválra ké-
szülve Ivan Donkov koreog-
ráfus bolgár táncot, a dzsi-
novszkót tanította be a sze-
gedieknek, Nagy Albert, az

EDOSZ művészeti vezetője
pedig Trnovóban méhkeréki
táncokat. A „csereakció”
eredményességét mi sem bi-
zonyítja jobban, minthogy a
csongrádi műsor közönsége
nem könnyen tudta eldönte-
ni: magyar, vagy bolgár tá-
ncosok ropják-e a színpadon?
Tegnap a gálaest Dóm té-
ri főpróbáján dolgozott a
fesztivál nemzetközi zsűrije